

Недоступен ни однин перевод.

Пистаи бемагз агар лаб во кунад...

Ё посухе ба Мирзои Салимпур

Дӯстам Мирзои Салимпур! Аслан, навиштанро он кадар дӯст намедорам зеро вазифаи ман нест, вале навиштахоятро дар робита бо филми «Хиёнат» хондаму кунчкови касбиам боло гирифт. Дар он бисёр нуктаҳои ҷолиберо дарёфтам. Ва тасмим гирифтам ба худат мурочиат кунам.

Барои мо равшаносон матраҳ аст, ки дар лаҳзаҳои истисноӣ, тахти таассуроти воқеа ё рӯйдоди мушаххас, инсон ғайриихтиёр баъзе паҳлуҳои ҳислат, рӯҳия ва мушкилиҳои равшанӣ ҳешро барои атрофиён ғош месозад, ки дар дигар лаҳзаҳои ҳаётӣ метавонист онҳоро пинҳон дорад. Ин омил боис шудааст, ки ту тахти таассуроти сахте аз зарбаи нишонрас, саросемавор ба ҳимояи худ шитофтаӣ. Талош баҳри сафед кардани ҳеш, тӯро ҷониби иштибоҳи сахте бурдааст, зеро бидуни дарки ҳиссиёти лаҳзаина ҷавҳари аслии рӯҳӣ-равонии ҳуду ҳамфикронатро ифшо кардаӣ:

1. Ин далели аз ҳама асосист ва таҳриқдиҳанда ба иншои навиштахоят. Ту қойил шудаӣ, ки бародарат Илҳом Салимов «аз нигоҳи равшанӣ нукс дорад, ва ҳар қорре фармоянд мекунад». Бемор (пациент)-и мо Илҳом Салимов нест, мо бо ӯ қор надорем. Худат таъкид мекуни, ки бародарат мушкилоти равшанӣ дорад. Вале шояд надонӣ, ки аз назари тиббӣ-равонӣ, агар дар ҳонадон як нафар гирифтори ин беморӣ бошад, пас дигар аъзои оила низ наметавонанд аз он орь бошанд.

Дар ин маврид, хуҷу бародарат дар оила танҳо нестед. Худат шаҳодат медиҳӣ, ки маризӣ дар ҳонадонатон ирсист. Рӯ меорем ба навиштаат: «Бобои ман раиси колхоз ва Кахрамони меҳнати сотсиалистӣ буд. Падари ман солҳо раиси совхоз ва муовини аввали раиси ноҳияи Хисор буд. Харду дар ободони он диёр саҳми беназир доранд. Он қадар сохтанду обод карданд, ки...» Падари ман номашро барои он иваз кард, ки намехост ҳамноми Санғак Сафаров бошад...».

Оё инсонӣ саломат метавонад номи бо ҳазор заҳмат шухратёр кардаашро ба хоҷири қаси дигар иваз кунад? Не! Яқинан чунин инсон мариз аст. Нукси равоӣ дорад. Девона аст. Чунки бо иваз кардани ном ӯ гузаштаи худро – «раиси совхоз, муовини аввал, саҳми худро дар ободонию ғайра» ҳақи бағлон қашадааст. Барои чӣ?

Барои он, ки дар лаҳзаҳои пири, зерӣ таъсири андешаю ақидаҳои ҳуҷуфотиву ифротие қарор гирифт, ки қаҳолату босмаҷигарию меқарастанд. Агар мағз солим мебуд, душмани донишу мактабу маърифат, Фузайлмахсуми босмаҷӣ ва қотили муаллимаҳои Раҳт васф намешуд, ки: «қасест, дар вақташ мардона барои озодии Ватанаш аз юги русҳо муқориза бурд». Қадом юг? «Юге», ки бобоятро Кахрамони меҳнати сотсиалистӣ ва падаратро то ба муовинии раиси ноҳия расонид? Ҳаққо, ки «мағз агар тира шавад, қаҳл бар ӯ қира шавад».

Бобоят қахрамон, падарат қоммунист, худӣ ту Салимпур босмаҷӣ! Аҷаб! Мағар Фузайлмахсум барои барқарор кардани таҳти амирони манғитӣ тоҷиққушӣ нашофт? Чун об рӯшан аст, ки босмаҷиҳои баҷчабоз агар қолиб мебаромаданд, Тоҷикистон имрӯз намебуд. Бобои қахрамону падари раисат намебуданд, худат намебудӣ. Айни ва Бобочон Гафуровро варак зан! Ё аз онҳо бештар медонӣ? Мағар симои ҳақиқии босмаҷиҳоро қасе аз онҳо бештар қушодааст?

2. Салимпур, ту дар ин навишта ифшо сохтай, ки дар қалатаи беморони рӯҳӣ танҳо нестӣ. Менависӣ, ки: «Қанд сол пеш, ёдамон ҳаст, ки як бародари мушқили равоӣ доштаи Муҳиддин Кабириро ба зиддаш истифода бурда, ҳатто мусоҳибаашро дар матбуот нашр карданд».

Ҳай борақалло! Қасам меҳӯрам, ки намедонистам дар авлоди Кабирӣ низ бемории рӯҳӣ реша доштааст. Яъне ин оила низ аз нигоҳи ирсӣ қаҳолат надорад, ки қунун ё девонагӣ ба дигар узви он, аз қумла, худӣ Кабирӣ бетаъсир мондааст.

3. Девонагии Шарофиддин Гадоев, дигар хамдасту хамакидаи туву Кабириро натанхо дар Тоҷикистон, хатто дар Аврупо хам медонанд, ки хочат ба шархаш нест.

4. Дар ин рӯйхат агар шарики собики ин гурӯх, мархум Умаралӣ Кувватовро, ки чандин дафъа дар беморхонаи рӯхӣ муолича шуда буд, зам кунем, ба кадом натиҷа мерасем? Натиҷа якест: эй вой бар гурӯхаки ба ном мухолиф. Дилам ба миллати тоҷик месӯзад, ки имрӯз дар Аврупо чанд чунунзадае хамрох бо ду майзадаю як нашъаманд онро муаррифӣ кардани мешаванд.

5. Салимпур, ростӣ ба ту раҳмам меояд. Хафа нашав, аз ман малол мабош. Лекин худро журналисти шинохта тарошӣ хам, дарк накардаӣ, ки ин филм мукобили туву дигар бечораҳои аз нигоҳи равоӣ маризу хамдастат нест. Магар як давлат бо ду-се девона сар ба сар мешавад? Барои ин филмбардорон туву Кабирӣ кӣ хастед? Хеч кас! Шумо як бечора, бозичаед дар дасти дигарон. Ва ин филм махз ба онҳо нигаронида шудааст, ба кишварҳои бузурге, ки шуморо лӯхтак кардаанд. Ва меҳоханд Тоҷикистони мустақили моро туъмаи манфиатҳои худ созанд. Ором бош! Дар ин майдон туву кабирӣҳоят ба мӯрчае баробаред, ки аз ду-се метр он тарафтар ба назар намерасад. Бо мӯрчаҳо касеро кор нест.

6. Филмбардорон, ҳоҳ аз «Тоҷикфилм»-анд ҳоҳ аз ҷойи дигар, онҳо кори худ, вазифаи худро иҷро кардаанд.

Вале ман аз дигар ҷиҳат ҳайронам. Дар як филми сесоата ту танҳо он лаҳзаеро мебинӣ, ки кирдорҳои худат ифшо шудааст. Аммо ҷаро дар бораи он ҳақиқате, ки собик аъзоёни сатҳи роҳбарии ташкилоти террористии ХНИ Айёмиддин Сатторов, Эшони Киёмиддин, Зарафо Раҳмонӣ ва даҳҳо шохидони воқеии дигар нисбат ба кирдору ҷиноятҳои нахзат меғӯянд, ҳомӯшӣ ихтиёр кардӣ? Ҷаро он катлу ваҳшигарӣҳо, ба ҷои шир мақидани ҳуни модари тавассути котилони нахзатӣ кушташударо аз тарафи тифлаки маъсум намебинию наменависӣ?

7. Салимпур, маълум, ки дар синну сол аз ман хурдӣ ё калон, вале дар фаҳмиш заиф ҳастӣ. Ин филмро ман аз се канали Тоҷикистон, бо фосила, пай дар пай тамошо кардам. Бори дигар ба ту хотиррасон карданиам, малол нашав, асабонӣ набош, ғойда надорад. Гаштаву баргашта ба ту меғӯям: ин филм ба туву Кабириву Гадову Сако рабти ҷиддӣ надорад. Ба шахсияти ту додарад, фарзанди падарат ҷавоб додааст, ба Кабирӣ ҷанозаи модарашу беморхонаи сироятиву ҳазор далели дигар. Бас аст. Дар ин дунё ману туро

дигар кӣ бехтару хубтар медонад. Рӯканиву мӯканихоят суд намебахшанд. Об аз сар гузашт.

Мантики филм – марбут ба мавзӯи фурухтани Ватани ачдодӣ аст. Мавзӯи филм фош кардани раванди иртичоии байналмилалие аст, ки намехоҳад ТОЧИК, ТОЧИКИСТОН вучуд дошта бошад. Оне, ки ту худро рӯзноманигори озод мегӯӣ, оне, ки тавре додараг мегӯяд, ки фарзандони ту забони модариашонро намедонанд, худат тасдиқ мекунӣ, ки авлоди ту ва авлоди Кабирӣ воқеан касали рӯхӣ доред, шояд воқеият дошта бошад. Авлоди Ғадоев Шарофиддин бошад, ба тарзи хуччатӣ бемори рӯхӣ мебошанд. Рӯх чӣ хаст? Рӯх амали инсон аст. Бо таъкид иброн медорам, инҳо муҳим нестанд. Ин гапҳо дар филм нест. Худатон иқрор шудед ва ин сирри тиббии оилавиатонро акнун дар тамоми дунё ифшо кардед. Ман чизе дигарро гуфтаниам, шумо дар Тоҷикистон, дар Ватанатон камбудӣ мекобед. Дидед, дар як оилаҳои худатон чӣ қадар камбудӣ хаст. Чомае ҳам ҳамин аст, додар.

Шумову кабириву кузовову садриддиновову истаравшаниҳо чанд овҳои дигар як бодӣ фалак, як ҳаси тағи дег, як калами шикаста, як охи бефоидаи бадномии авлодатон хастед. Каси дигаре нестед. Додаратон шумохоро дуруст баҳо додааст. Ин танҳо ҳислатномаи ту нест. Ин ҳислатномаи Кабириву ҳамаи шумо аст. Аз таҳлилу таърихдониву ҳулосабарориву шеваи гуфтору ҷумлабандиву рафторатон маълум аст. Ин айбӣ шумо ҳам нест. Шуморо кофтанд, ёфтанд, интиҳоб карданд. Ба шумоҳо лӯма мепаרתоянд, шумо давидаву парида онро меҷаред, тавре худатон фармудед, 15-20-то гӯё мақола менависед. Навиштан бигиред. Навиштан гиред. Лекин заминеро, ки дар он модар шуморо таваллуд кардааст, фаромӯш накумед. Замине, ки падаратонро дар оғӯшаш гирифтааст, фаромӯш накумед. Ин Замин ҳам интизори шумоҳо аст...

Ман намехостам шуморо малол кунам. Аммо чӣ илоч? Воқеияти зиндагӣ ҳамин аст.

Шарипов Нуралӣ Абдуллоевич,

директори Маркази бемориҳои рӯҳии

Вазорати тандурустии Тоҷикистон